

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLINE AEGKIRI.

Nr. 28 (186)

18. juulil 1925 a.

V. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas . . . . . Mk. 1000.—
 poolaastas . . . . . „ 500.—
 veerandaastas . . . . . „ 250.—

Siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
 aastas . . . . . Mk. 800.—
 poolaastas . . . . . „ 400.—
 veerandaastas . . . . . „ 200.—

Üksik nummer maksab Mk. 25.—

Tellimised — järgmise kuu esimesest päevast.

Avatud k 1,29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1
 Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 103

Kuulutuste hinnad:

1/4 lehek. Mk. 4000.— || 1/4 lehek. Mk. 1000.—
 1/2 „ „ 2000.— || 1/8 „ „ 500.—
 1/3 „ „ 1350.— || 1/16 „ „ 250.—

Tunnistuste kaotuste kuulutused Mk. 100.—
 Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kallim.

Adressi muutmise 30 mk.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) A. Liit. Tähtsamate kuritegude jälgimine (järg). 2) Uus peatuslubade kord Ungaris.
 3) Leo Heller. Tapmine või enesetapmine. 4) Austria uus ametite mitte seotavuse seadus.
 5) Väljamaalt. 6) Küsimused ja kostmised. 7) Kirjavastused. 8) Kuulutused.

Tähtsamate kuritegude jälgimine.

(Järg.)

A. Liit.

Kelmusi toimub tegelikus elus sedavõrd rohkearvulistes variatsioonides, et otse võimata oleks neid üles lugeda. Maksivad karistusseadused on vaid püüdnud neid ligikaudu liigitada, — ainam võimalus teed rajada saagiahnuse kihutusel käimapandud inimliku mõttevärgi kurikavalamate, sellejuures tihti rabavteravmeelsete, saavutuste rägastikus. Karistavad seadused nimetavad järgmisi kelmuseavaldusi:

1) Ainete või asjade ostmine-müümine vahetamine v a l e m õ ò d u g a v õ i v a l e k a a l u g a. Siin tuleb teo välise külje all selgitada: missuguseid aineid või asju mõõdeti-kaaluti, missugust mõõtu-kaalu tarvitati, milles seisab pettus mõõdu-kaalu tarvitamisel, näit. mõõt-kaal sissevõtmisel suurem, väljamüümisel — väiksem ja mille tõttu nimelt, kaalukaasi allatou-

kamine kaalumise juures, kaubale kaalu raskendavate odavainete juurelisamine, poolikult täidetud pudelid, puuduliku kaaluga (terved) leivad, piiritusemüük ühes nõuga, mis vaheseinaga lahutatud ja millel allpool vesi jne., kui suur on vahe õige- ja petmiseks tarvitatud mõõdu-kaalu vahel, kui suur on petmise läbi saadud kahju, kelle poolt ja millal mõõt-kaal võltsiti, kas petja tarvitas erilisi abinõusid ja võtteid pettuse varjamiseks ja milles need seisid.

2) Petmine aine või asja o m a d u s t e suhtes. Siin võetakse arvesse juhtumised, kui müüja tarvitas ostja petmiseks, kõrgema hinna saamise eesmärgiga, kauba omaduste suhtes iseäralisi ettevalmistusi, mis kaubale petlikult andsid kõrgemaväärtuslise kauba väljanägemise või kinni katsid tema tõelikud puudused ja

nimelt sedavõrd, et ainult kõige hoolsam ja seejuures asjatundlik järelvaatus oleks võinud pettuse avalikuks teha. Paljas kauba kiitmine ei sünnita kelmust, kui selle juures ei ole tarvitatud eespool kirjeldatud võtteid. Näit. tärgklise kliistrist ja mustast värvimullast valmistatud segu, millele pisut masina õli juure lisatud, müümine tõkati asemel, piiritusele vee hulkasegamine ja saadud segu müümine puhta piirituse nime all, lõhkiste hobusekapjade kinnikittimine ja ülevärvimine ostja silmapetteks jne.

Iuurdlusega üksikasjalikult välja selgitada petmiseks tarvitatud võtted, samuti vahe tõeliku väärtuse ja makstud hinna vahel.

3) Petmine arve õiendamise ja rahavahetamise juures. Siia kuuluvad näit. kohemaksetava, kuid alles maksmata, kauba väljavõtmine ettekäände all, et arve kellegi teise isiku läbi juba õiendatud, kirjaoskamatule allkirja andmine väiksema summa peale, et selle läbi tõeliku summa tagasimaksimisest pääseda, kahest isepoolst kokkukleebitud rahaga arve maksimine, raha tagasiandmine vähemal määral kui õigus jne.

4) Kätteusaldatud asjade ümbervahetamine. Tuleb selgitada, kunas ja mis otstarbel asjad kaebealuse kätte usaldati, missugustel asjaoludel sündis ümbervahetamine ja kui suur on kahjusaaja kahju. Kelmuse moodustavad ümbervahetamised, mis ette võetud kasupüüdlise eesmärgiga; seega ei saa isikut kelmuses süüdistada, kes äravaetatud asja asemele pani sama — või kogu kõrgemaväärtuslise asja. Kui aga keegi omandamise eesmärgiga salaja võtab teise päralt oleva uue palitu ja jätab selle asemele oma vana palituräbala, siis on tegemist vargusega, kuna seda laadi kelmuse üheks tingimiseks on asja kätteusaldamine omaniku poolt.

5) Raha või asjade välja meelitamine valeteadete abil. Siin tulevad silmas pidada järgmised asjaolud: petmiseks tarvitavad asjaolud peavad käsitama olemasolevaid või juba möödunud fakte, mitte aga lubadusi, mida töötatakse teostada alles tulevikus (viimased omandavad pettuse ilme üksnes siis, kui nende usutavaks tegemiseks tarvitati iseäralisi ettevalmistusi või võtteid, näit. toodi ette fiktiiv tunnistused või lasti kellegi teise poolt anda valetea-

teid); tarvitatud valeteated peavad olema sedavõrd uskumapanevad (hästi maskeeritud), et kahjusaajale tõepoolest ülearusena võis paista nende põhjalikum kontroleerimine; valeteadete põhjal sooritatud tehing iseenesest peab olema seaduspärane; väärfaktide ettetoomine peab sündima raha või asjade omandamise sihiga. Näit. käsiraha vastuvõtmine kauba peale, mida olemas ei ole, kauba väljavõtmine, ikka omandamise eesmärgiga, aegunud volitusega, kautsjooni väljapetmine olematute teenistuskohdade lubamisega, olematute äride osanikuksvõtmine teel raha väljapetmine jne.

6) Maksetud dokumendi mittetagasiandmine võlgnikule. Maksetud dokumendi enda kätte jätmine ei ole iseenesest süütegu, kuid niipea, kui võlausaldaja hakkab seesuguse dokumendi järele võlga teistkorda sisse nõudma, muutub ta kelmuseks. Mainitud fakt peab aga olema tsiviilkohtu korras kindlaks tehtud ja alles pärast seda võib kriminaalkohus teda arutusele võtta.

7) Pandi kinnipidamine panditud asja omandamise sihiga, laenu tagasimaksimise puhul, kui kinnipidamine sünnib pettuse abil.

8) Võõra varanduse kasutamisele andmine kasupüüdlise sihiga, näit. võõra korteri üürile andmine ja üüri vastuvõtmine, seletusega, et maja, kus korter asub, on üürileandja päralt; võõra liikuva vara müümine, mis kunagi müüja valdamises ei ole seisnud, kui müügiks ei tehta vormilist akti jne.

9) Asjade müümine keelatud või kuriteo läbi omandatud asjade nime all, näit. keegi müüb teisele paki, milles peavad tema seletuse järel olema vale kassatähed, kuid tegelikult leiduvad seal puhtad paberilehed.

10) Vale mänguabinõude tarvitamine mängu juures, kaasmängijate jootmine uimastavate jookidega, mänguabinõude vahetamine jne. mängu summa võitmiseks.

Peale selle seob seadus kelmuse toimepanemist mitmesuguste asjaoludega, mis kelmile kergemat või raskemat karistust tingivad. Need on:

Kelmuse läbi sünnitatud kahju suurus — alla 100 m., üle 50.000 m.

Kelmi parandamatus — varemalt kelmuse või varguse eest karistatud.

Kelmi isik — tema usaldustvääriv amet, vahekord kahjusaajaga.

Kahjusaaja isik — laps, rauk, pime, kurtum.

Üldine hädaohtlikkus — kokkurääkimine mitme isiku vahel, kellegi volinikuna või teenijana või vale nime all esinemine, esinemine riigiametnikuna, eriti viimasena vormi kandes.

Erilised ettevalmistused, eraldi ebausklike kottide ärakasutamine.

Ettevõetavad ülekuulamisid peavad olema loomulikult selle poole sihitud, et selgitada, missuguse kelmuse avaldusega on käesoleval juhtumisel tegemist, millised asjaolud teda iseäranis iseloomustavad; tihti küllalt tuleb aga esimeses joones selgitada, kas üldse tegemist on kriminaal teoga, sest, nagu eespool tähele panna võisime, seisavad kelmused tsiviil vahekordade rikkumistele õige lähedal. (Järgneb.)

Uus peatuslubade kord Ungaris.

Ungari siseminister pani mõne nädala eest uue korra maksma peatuslubade väljaandmisel väljamaalastele, mis senistest määrustest mõnes osas lahku läheb ja peatuslubade andmist veidi kitsendab. Peamotiiviks uuele määrusele ja kõvendatud korrale on tööpuudus ja majandusline kitsikus Ungaris. Endiste siseministri poolt väljaantud määruste põhjal ei lubatud peatuslubasi väljamaalastele anda ehk neid pikendada neis maakohas, kus tööpuudus eriti teravana tundus, kus üldse kohalike tööjõude palju, kus võis kartus tekkida, et väljamaalane kohta leiab, mida võib hästi täita ka Ungari kodanik ja kus vastava väljamaalase viibimine võis üldse kahjulik olla maakoha majanduselule. Uues määruses on ettenähtud, et ülesloetud kitsendused nende väljamaalaste kohta ei maksa, kes 1. jaan. 1914. a. vahetpidamata Ungaris elavad (praeguse Ungari territooriumil) — seda peab aga iga väljamaalane, kes asjast huvitatud, ise suutma kindlaks teha. Samuti ei maksa üldtähendatud kitsendused nende võõramaalaste kohta, kellel on vastavate ametvõimude poolt enne 1. juunit 1925. a. peatusluba välja antud ja kes omavalitsuste või riigiasutuste teenistuses — kas otsekoheselt või kaudselt — seisavad. Väljamaalaste kes Ungarisse tulnud peale 1. jaan. 1914. a. viisumite põhjal, mis välja antud enne 1. augusti 1925. a., ja kellel veel peatusluba puudub, ei tohi peatusluba mitte anda. Kuid enne asja lõpuliku otsustamist tuleb pöörata vastavate ametiasutuste poole, nende arvamist iga üksiku väljamaalase kohta ära kuulates, kes selleks on soovi avaldanud. Nimelt tuleb pöörata tööstuse ja kaubanduse alal tegutsevate võõramaalaste suhtes vastava tööstuse inspektori poole, kaevanduste

alal tegutsevate ettevõtjate suhtes — vastavate kaevandusasutuste poole, maaharimise, aiaharimise, viinategemise jne. alal töötavate võõramaalaste suhtes — põllumajanduse töö-keskbörse poole. Kui tähendatud eriasutused 30 päeva jooksul vastust politseilise järelepärimise peale ei anna, siis otsustab selleks volitatud politseiasutus küsimuse ilma vastuse äraootamata.

Ungari välisesitustele on ülesandeks tehtud väljamaalaste passidele viisumite väljaandmisel järgmist märkust sisse kanda: passi omanikule ning passis tähend. kaaslasele ei ole Ungaris lubatud teenistusse astuda ehk mingit äri ajama hakata. Sarnane märkus kantakse nende võõramaalaste passidele, kes on soovi avaldanud Ungarisse sõita tervisparandamise, sugulaste või tuttavate juure võõrsile sõitmise, meelelahutuse ja teiste sarnaste eesmärkidega. Kui niisugused isikud, Ungari jõudes, tahavad pikemaks ajaks Ungari peatama jääda ja selleks pööravad vastavate politseiasutuste poole peatuslubade saamiseks, siis tulevad need palved iga juhtumisel eitavalt otsustada, ilma et politsei veel pööraks mingisuguse erialalise asutuse poole arvamise avaldamiseks või ilma et politsei arvesse võtaks tunnistusi, mis teste asutuste poolt välja antud väljamaalase peatusloa saamise otstarbel. Väljamaalastele, kes on luba saanud Ungarisse sõita teenistusse astumise või mingi ettevõtte korraldamise otstarbel tuleb kuni kord lubatud tähtajani lubada passis tähendatud kohtadel elada, kui termiin möödunud, siis tuleb asi täpselt, igakülgse kaalumise järele ära otsustada.

Siseminister korraldab erimäärusega sissesõidu küsimust nende võõramaalaste

suhtes, kes tahavad Ungarisse sõita, et kusagil teenistusse astuda, või kel on kavatsus mingit tööd oma peale võtta. See erimäärus saab kõigiti Ungari tööotsijaid kaitsma võõra, mittesoovitava võistluse eest, silmas pidades tööolude raskust ja majanduslist kriitilist seisukorda Ungaris. Peale 1. augusti 1925. a. kavatakse töötavate väljamaalaste sissesõidu- ja peatuslubade suhtes asja nii korraldada, et sissesõita võivad ainult tähendatud otstarbel need väljamaalased, kes on siseministri poolt enne sissesõitu vastava loa saanud ja kellele passidele Ungari välisesitajate poolt siseministri nõusoleku põhjal vastav märkus tehtud. Erandid sellest üldisest määrusest on lubatud ainult

kunstnikkude ja sporditegelaste suhtes, kuid ka ainult siis, kui nemad lühemaks ajaks Ungari tulevad ja ei kavatse sinna elama jääda. Kui keegi soovib teenistusse astumise eesmärgil Ungari sõita, siis peab selleks palvekirja siseministri ees ettevõtte ehk see isik esitama, kes soovib võõramaalast oma teenistusse võtta ehk kes tahab väljamaalasele mingisugust tööd anda. Sissesõiduluba on aga ka niisugusel korral maksev ainult selle aja jooksul, mille peale tema välja antud ja tema pikendamise pole ette nähtud; igal juhtumisel ei või sissesõiduluba tähtaeg pikem olla kui üks aasta. Sissesõidu luba on sarnastel juhtumistel ühtlasi ka peatusloana maksev.

Tapmine või enesetapmine.

Leo Heller.

Prof. Dr. Strauch, tuntud Berliini kohtu- ja kriminaalarst, kellel väga palju tegemist, võimaldas minule kord pikemalt ja laiemalt temaga kõnelda tema eriala üle ja tema arvamist teada saada kõikisuguste tapmist ja teiste raskete kuritegude kohta, milliste avalikuks tegemisele tema on palju kaasa aidanud tänu suurte kogemustele ka puht kriminaal alal. Mina olin Dr. Strauch'i juba pikemat aega teaduse mehena, arstina ja kriminaalarstina kuritegude kohtadel tähele pannud, olen teda näinud ja kuulnud niihästi mõrtsukatöö jälgimisel kui ka kohtulikust istumisest. Dr. Strauch'il on alles jäänud — vaatamata pikaajalise tegevuse peale — elav huvi iga üksiku juhtumise kohta; tema kasutab igat asja, igat kuriteo juures avalikuks tulnud külge suure hoolega teaduse jaoks ära ja samuti tema rohkearvuliste kuulajate õpetamiseks Berliini ülikoolis.

Väga tihti on esimene küsimus, mis tapmisjuhtumistel tekkib: kas on käesoleval korral tegemist enesetapmisega, õnnetu juhtumisega või mõrtsukatööga? Sarnane küsimus nõuab kõige kiiremat vastust eriteadlase-kriminaalarsti poolt.

Mõnikord on õige raske asja otsustada. Meil on küll tundemärgid teada, mille põhjal meie võime otsustada, mis tegelikult enne surma surnuga sündinud, kuid mida suuremad kogemused, seda suurem ka ettevaatus lõpuliku otsuse andmise juures, sest on kõige uskumatumad

ja omapärasemad lood juhtunud, mis ei luba kindlat piiri tõmmata üldse õnnetu juhtumiste, tapmist ja enesetapmist vahel. Võtame näituseks esmalt tapmise mahalaskmise läbi.

Pauk parema meelega toendab, kui on tegemist paremakäelise isikuga (mida igakord peab kindlasti selgeks tehta tunnistajate najal), et inimene on vabatahtlikult oma elu lõpetanud; selles juures aga on mõnel korral tähele pandud, et paremakäeline isik oma vasaku meelega kuuli laseb ja ümberpöörduvalt. Sarnaseid juhtumisi tuleb küll harva ette, kuid seda peab siiski arvesse võetama.

Kord tapeti Vilmersdorffis keegi noor naisterahvas ära; kuul oli lastud paremasse meelega. Et politseid eksiteele viia ja arvamisele sundida, et tegemist on enesetapmisega, pani kuritegija peale mõrtsukatöö kordasaatmist tapetu paremasse kätte revolvri; selle tõttu sai mõrtsuka jälgimine ja kindlakstegemine tõesti tuntaval määral raskendatud. Asja läks korda lõpulikult selgitada alles siis, kui kuritegija tahtis tema poolt võltsitud testamendi abil tapetu varandust pärida.

Edasi on ju teada, et enesetapja omale kuuli pähe või rindu alati loomulikult lähikese maa pealt ajab. Sellegi peale vaatamata, on ette tulnud juhtumisi, kus inimesed kaugema maa pealt ennast maha lasevad. Selleks asetatakse laskeriist pea või rinna kõrgusel eemale ning lask-

mine sünnib selle läbi, et nöör, mis laske-riista kuke külge kinnitatud, järsku tõmatakse. On edasi tähele pandud, et enesetapja enne teo kordasaatmist pea alati mütsi peast võtab, kui tema ennast kuuli laskmise läbi pähe surmab, ehk riided: mantli, kuue, vesti kas maha võtab ehk lahti teeb, kui kuul rindu lastakse. Nähtavasti ollakse sel arvamisel, et kuulil tuleb nii vähe tõkkeid ette jätta, kui vähegi võimalik. Kui laskmine on sündinud läbi riiete ehk kuul on läinud sarnastesse kohtadesse (nagu selga ehk kukla taha), kuhu inimesel väga raske lasta, siis tuleb asja harilikult kui tapmist uurima hakata.

Kuid ka siin peab tähendama, et mõnel üksikul juhtumisel on tähele pandud, et enesetapja ennast surmanud on kuuliga kukla taha. Sarnased juhtumised on arusaadavalt eriti komplitseeritud ning nende selgitamine on väga raske. Niisugusel korral peavad koha neal kõik asjaolud, kõik, — ka kõige väiksemad ja mitte tähtsad asjad arvesse võetud ja küsimuse täieliseks selgitamiseks ära kasutatud saama.

Muu seas juhib Dr. Strauch tähelepanu ka selle peale (ja paneb suurt rõhku selle peale), et külmaks läinud ja kangeks tõmmanud surnukeha juures, mis selja neal lamab, kunagi ei tohi ära unustada, et keha nii kaua kui tema soontes veel elu tuksus, mitte naigal ei seisnud vaid liigutusi ja keerutusi tegi, mille läbi võis kuul sarnase kohta minna et pärast surnukeha ülesleidmisel — tahes ehk tahtmata võib kahtlus tekkida, kas tegemist on vabasurmaga ja arvamine võib maad võtta, et sarnasel moel inimese küll ei saanud vabatahtlikult oma elule lõppu peale teha. Dr. Strauch jutustas näituseks ühe meeste rahva loo, kes ühes kõige käidavamatest Praateri kohvikutest Viinis tooli neal istudes ennast mahalaskis, kusjuures tema omale kuuli kukla taha aias.

Analoogiline juhtumine sündis Berliinis paari aasta eest, kus ühte ohvitseri rügemendi laekahoidia tapmises kahtlustama hakati ja kus arstline ekspertis algusest neale kindlaks tegi, et tegemist võib olla ka vabasurmaga, olgugi et see nealt nähes peaaegu võimatu. Surnule oli surmatoov kuul kukla tagant pähe jooksnud. Seda iseäraldust seletati sellega (ja kõik andmed olid selle poolt, et mees ise omale lõnu neale tegi), et laekahoidia ei tahtnud surmatoova rauda vaadata ning oma pea külje peale keerar, paremat kätt va-

saku käega toetas ja siis omale kukla taha kuuli pähe lasi.

Ka surnukeha juures oleva laskeriista leiukoht võib mõnikord eksiteele viia ja valearvamist tekitada selle tõttu, et arvamisel oldakse — eriti siis, kui kuul on pähe ehk südamesetunginud — et õnnetu jalamaid eluta kokku langeb. Tegelikult aga suudab enesetapja küll veel peale selle, kui surmav kuul juba rindas, suuremaid liigutusi teha: istuda, ühest toast teise minna, trepist alla minna, laskeriista teise kohta paigutada jne.

Mõne aja eest leiti Tiergartenis ühe noore isiku surnukeha ja arvati esialgu, et vabasurmaga ei või tegemist olla sellepärast, et noormees, kellele revolverikuul peaaüdesse tunginud, niisuguses seisukorras oli, nagu magaks tema oma mantlil, kus juures revolver, millest kuul lastud oli, tema jalgade vahel, allpool põlvi leiti. Tuleb ka silmaspidada, et enesetapja väga hästi võib omale mitu kuuli järgimööda pähe lasta. Nii jutustab Strauch ühest noorest mehest Raumeri tänavalt, kes omale kuus kuuli pähe lasi, kuid vaatamata peaaüdest läbilaskmise peale, siiski veel surma ei leidnud ja enese lõpuks veel suutis ülespuua.

Käesoleva aasta algul leidis Zwickau linnas vannutatud meeste kohtus suurem tapmise protsess aset, mis mitu nädalat kestis. Tegu ise oli Erzgebirge's sündinud. Ühte ohvitseri süüdistati armukese mahalaskmises. Ka sellel juhtumisel oli kõige tähtsam küsimus see, kas on võimalik, et inimene ise omale kaks surmavat kuuli võib pähe lasta. Ekspertina oli kohtusse palutud Dr. Strauch, kes pikemas memorandumis tänselt küsimust selgitas ja laatavale seisukohale jõudis.

Mis nüüd puutub poomisse ja küsimuse selgitamisse, kas aset on leidnud tapmine või enesetapmine, siis tuleb tähendada, et peaaegu võimatu on täiskasvanud inimest, kes täie mõistuse juures, vastu tema tahtmist ülespuua, kui mitte erilist kavalust nõõri ümber kaela panemisel ei tarvitata, nagu tuntud Couffé juhtumisel, kus kaks isikut tapmisest osa võtsid ja oma ohvri ülesnoosid.

Tapmine poomise läbi — kuid ainult alaealiste ja väikeste laste juures — on Berliinis mitmel korral konstateeritud, eriti kui minoisugune perekondline draama sarnase kuritöö põhjuseks, kus mõlemad vanemad ehk ainult isa või ema vabatahtlikult oma elu poomise teel lõpeta-

vad, enne oma vabaturma aga veel omi lapsi poomise abil ära tapavad. Kuid et surmamine poomise teel kahtlemata see enesetapmise viis on, mis kõige enam laiali laotatud, siis tekkib poomiste juhtumistel üldse harva küsimus, kas sündmus mitte tapmine pole.

Eriti viimasel ajal on inimeste tapmine kägistamise teel tihti ette tulnud, mis küll sellega seletada tuleb, et see surmamise viis kõige vaiksem ja vereta on, seega siis kõige vähem võib tähelepanu äratada. Mõni kord tekkib aga ka siin küsimus, kas surnu mitte ise ennast ei võinud ära kägistada. Et enesetapmist niisugusel kombel korda saata, selleks on vaja palju komplitseeritud ettevalmistusi teha. Selle küsimuse otsustamisel peab kriminaalametnik (samuti nagu ka siis, kui kahtlus tekkib, et ülespoodult leitud isik on mõrtsukate poolt surmatud ja peale tapmist ülespoodud uurijate võimude eksiteele viimiseks) teo paigal — ripumatult teistest ametnikkudest ja kohal viibivatest eraisikutest — külmavereliselt ja loogiliselt terve arvatava sündmuse kõikide peensusustega läbi mõtlema. peab tarbekorral ise ennast mõrtsukana ehk enesetapjana ette kujutama ja siis kohal leitud asjade, nende asukoha jne. järele kalkuleerima, mis kohal sündis, sellejuures täpselt uurides, kas kõik ühes või teises suunas õige võib olla.

Samuti nagu mahalaskmise juures võib ka surnuks pistmise juures, kui on tegemist vabaturmaga, tähele panna, et enesetapjad peaaegu kunagi ennast läbi riiete surnuks ei pista (näituseks südamesse), vaid harilikult vastavat kehaosa paljastavad. Edasi: kui surnukehal leitakse palju haavu ühel ja samal kohal, mis eriti sünnis surmamisele, nagu, näiteks, südamekoht, siis tuleb arvata, et surnu on ise oma elu lõpetanud. Mõrtsukas lööb või pistab noaga kuhu juhtub, sest ohver liigutab ennast peale esimese saadud haava, katsub ennast kaitsta, jookseb ära jne., nii et mõrtsukal tuleb lüüa, kuhu aga saab.

Kaelahaavade juures on mõnikord õige raske küsimust lahendada, eriti just sellepärast, et tapmise korral mõrtsukas tihti oma verega kaetud noa ohvri kätte pigistab, sellega enesetapmist ettekujutades. Seesugustel kordadel peab väga piinlikult uurima, kuidas tapmisriist surnu sõrmede vahel hoitakse, kuidas on vere jäljed tapmispäeval, kuhu nad viivad, mis kohtadel nemad riietel jne.

Dr. Strauchi arvamise järele ei tohi küsimuse otsustamine, kas on tapmine toime pandud või vabaturm aset leidnud, peardõhku selle peale panna, kas surmamine mitte väga keeruliselt, omapäraselt ja asjalikult toime pandud pole: see ei näita veel sugugi, et surnu on mõrtsuka ohvriks langenud, sest just pikaajaline praktika näitab, et enesetapjate juures võib leida kõige iseäralikumaid tapmise viisa.

Ka vannutatud mehed peaksid siis, kui asjaolud osalt tapmise, osalt vabaturma poolt räägivad, küsimust põhjalikult kaaluma ja, näiteks, mitte arvama, et tegemist on tapmisega, sellepärast et nemad ise oleks teist moodi enesetapmist toime pannud.

Nii leiti, näituseks, läinud aastal ühe õmbleja surnukeha tema korterist, mis seestpoolt lukustatud oli. Laua peal leidis jumalagajätmise kiri sugulastele. Õmbleja oli kõige pealt — voodi peal istudes — oma vasaku käe omale mahalõiganud ja siis ennast — seitse sammu eemal — akna külge ülespöönud. On õige keerulisi enesetapmise tähele võidud panna. Nii katsus üks meesteraivas mõne aasta eest Palisadeni tänaval omale kirvega pea puruks lüüa (terava otsaga); et tema sel moel surma ei leidnud, katsus tema noaga tuiksoone läbi lõigata ja jooksis siis lõppude lõpuks tänavale ning hüppas vette.

Mõned enesetapjad valivad omale vabaturmaks õige iseäralikka tapmisriiste olugi et nendel, nagu pärast selgub, harilikud laske- ehk külmad sõjariistad, noad jne. käepärast. Dr. Strauchi praktikas on kaks juhtumist ette tulnud, kus isikud mahalaskmise otstarbel — suurtükki abiks võtsid: ühel juhtumisel õnnestas asi, teisel korral suudeti meest veel viimasel silmanähtaval takistada.

Kui on tegemist kihvtitamise surmaga, siis tarvitab mõrtsukas oma ohvri kallal harilikult sarnaseid märke, millistel mingisugust eraldavat maitset ega iseäralikkust lõhna pole, kuna enesetapjal see muidugi mõista ükskõik on, kuidas kihvt maitseb ja lõhnab.

Mõnikord teeb küsimuse selgitamisele, kas on tegemist tapmisega või enesetapmisega, suuri takistusi see asjaolu, et surnu omaksed ja kõiksugu tunnistajad, kes ise väliispoolt igaugu kahtlust seisavad, uurimisel ikka ja alati toonitavad et enesetapmiseks pole mingisugust põhjust olnud ja et täitsa asiata olla vabaturma

suunas asja uurida; tulla vastuoksa mõrtsuka jälgile katsuda saada. Wäga tihti on siis ka juhtunud — kui ametnikud end segada ei lasknud ning vabaturma võimalust alati silmade ees pidasid — et terve keeruline asi siiski enesetapmine oli, mis, näiteks, ülesleitud kirjade varal selgus.

Dr. Strauch'i arvates on kõik enesetapjad teo kordasaatmise silmanilgul ehk natukene enne seda, vaimliselt tasakaalust väljas, sellepärast ongi enesetapmised nii tihti nii mõistatuslikud. Teo motiive ei või elus inimene õieti kunagi teada ja tun-

da sest pearaskus ei seisa ju mitte selles, kuidas üks või teine sündmus, mis oli vabaturma põhjuseks, meie peale võib mõjuda, vaid selles, kuidas see sündmus enesetapja peale mõjuda võis ja mõjuma pidi. Mõnda inimest ei puuduta kõiksugu juhtumised põrmugi: ei õnnetu armastus, ei sugulaste ega sõprade surm, ei teenistuskoha kaotamine ega varanduse kaotamine. Teiste peale mõjuvad aga samasugused sündmused nii rängalt ja katastroofiliselt, et nemad jäädavalt eluga jumalaga jätavad.

Austria uus ametite mitte seotavuse seadus.

Praegu on Austria rahvuskogus harutamisel seaduse projekt, mis käsitleb riigi ja omavalitsusasut. mõnede ametnikkude osavõtmise küsimust äralistest ettevõtetest ja mis seda osavõtmist teataval määral kitsendab. See on n. nim. Inkompatibilitätsgesetz (seaduse täielik pealkiri on „riioivõimu teostajate ja teiste avalikkude tegelaste eramaandusest osavõtmise bilitätsgesetz (seaduse täielik pealkiri on „riioivõimu teostajate ja teiste avalikkude tegelaste eramaandusest osavõtmise kitsendamise seadus“), mille ümber juba varemalt, kui eelnõu alles väliatöötamisel oli, pikemad vaieldused tekkisid. Seaduse sisu on kokkuvõetult järgmine.

Seadus on esimeses järjekorras maksev liidu presidendi, liidu ministrite, nende abide ja üksikute maade valitsuse liigete suhtes; peale nende puudutab eelnõu ka linnaneasi, nende abisi ja linnavalitsuste liikmeid neis linnades, kus on maksev eriline linnastatuut; lõpuks pannakse uue seadusega mõningaid kitsendusi ka rahvasaadikute peale, olgu nemad rahvuskogu, liidu nõukogu või üksikute Austria osade maapäeva liikmed. Nimelt on kõigile ülesloetud ametnikkude, väljaarvatud muidugi rahvasaadikud, keelatud teenistuse kestvuse ajal juhtival kohal teenida: aktsia seltsides, pankades, kaubandusettevõtetes, tööstusettevõtetes, liikumise alal tegutsevates osühisustes, üldmajanduslistes ettevõtetes ning lõpuks kõigis maade krediidiasutustes. Eriti on keelatud tähendatud ametnikkudele kohti vastu võtta: aktsia seltside juhatuses, eestseisuses, revisjoni komisjonides, üldmajandusliste ettevõtete juhatuses ja järelvalve komisjonides, maade krediidiasutuste juhatuses (kuratoriumis, nõukogus jne.) ning tähendatud osühisustes asjaajamises (eriti asja-

ajaja-direktori kohta) ja revisjoni komisjonides. Kõik sarnased keelud laienevad ka vastastikkude kinnitusseltside peale, väljaarvatud üksikute maade kinnitusseltsid.

Siiski näeb seadus ette, et need isikud, kellele suhtes praegu kirjeldatud keeld maksma pandud, mõnedel juhtumistel võivad ülesloetud ettevõtetest osavõtta ja Siiski näeb seadus ette, et need isikud, kellele suhtes praegu kirjeldatud keeld maksma pandud, mõnedel juhtumistel võivad ülesloetud ettevõtetest osavõtta ja vastavatel kohtadel teenida. Nimelt on erandid üldisest korrast ettenähtud järgmistel juhtumistel: 1) kui liit ise on vastava ettevõtte osanik ja kui liidu valitsuse arvates liidu huvides tarvilik ja kõigiti soovitatav on, et teatud ametnik ettevõtte juhtimisest mingisugusel näol osavõtab; 2) kui üksik maa ehk omavalitsuse üksus, mille teenistuses seisab ettevõttest osavõtja ametnik, on vastava ettevõtte osanik ja kui selle maa valitsus arvab, et maa ehk omavalitsuse üksuse huvides seisab vastava ametniku osavõtmine äri juhtimisest; 3) üksik. maade valitsusliikmed, samuti ka linnapead, nende abid ja linnavalitsuste liikmed võivad ülesloetud ärilistes ettevõtetes ka juhtivatel kohtadel tegutseda, kui kõne all olev ettevõtte teises maas ehk teises omavalitsuse üksuses asub ja kui ettevõttel selles maas, kus ametnik teenib, ka mingit osakonda ehk teist äri ei ole.

Peale selle nõutakse aga ka neil juhtumistel, kus seadus mõningatel põhjustel lubab kõrgematele ametnikkudele ettevõtte juhatamisest tegelikult osavõtta, rahvasaadikute suhtes vastava parlamendi (rahvuskogu, liidu nõukogu ehk vastava maapäeva) nõusolekut äriaajamiseks ning linna-

miseks seisab neis lepingutes, mis sõlmitud Saksa riigiraudtee valitsuse (Berliinis ka maa-aluse raudtee valitsuse) ja üksikute linnavalitsuste ja eraisikute vahel vastavate kioskide ja müümiskohtade väljarentimiseks ja mis võimaluse annavad ajalehtede müüjate peale tähendatud suunas kõva mõju avaldada. Hiljuti kutsuti Saksa teedeministri poolt koosolek kokku, millest osa võtsid asjast huvitatud riigiasutuste esitajad, Berliini linnavalitsuse esitajad, jaamade raamatukauplejate ühingu esitajad, kus otsusele jõuti kõigi seaduspäraste abinõudega kõige energilisemalt kirjeldatud pahe vastu võidelda, tarbekorral mõnede kauplejatega lepinguid lõpetades ja ajalehtede müümise kohti vähendades.

Eeskujulik kerjus.

Mõne aja eest harutati Viinis kohtuistangul 43-aastase Rudolf Hruby asja, keda jälle kord kerjamise pealt tabati ja kohtu ette toodi. Hruby on, nagu kohtus selgus, professionaalne kerjus ja eeskujuks teistele ametvendadele. Tema põhimõte on, nagu tema kohtus seletas, parem ausalt kerjata, kui varastada. „Mina olen veel küllalt noor, et edukalt kerjata.“ Õieti võiks teda nimetada rahvusvaheliseks suuruseks omal alal. Mees räägib, näituseks, kümme keelt, mida tema oma ametit täites on suutnud ära õppida. Kerjamine on teda peaaegu kõikidesse Euroopa riikidesse viinud. Et mees juba varem mitmel korral (üldse üle kümne korra) kerjamise eest karistatud on, ei ole temal võimalik välispassi ja viisumisi saada. Sellegi peale vaatamata reisib tema ühest riigist teise. Kohtuniku küsimuse peale, kuidas see võimalik on, tähendas kaebelune, et temale veel kunagi pole ülepiiri minek raskusi teinud ega sekeldusi toonud. Hruby arvates pääseb igasse riiki ilma passita ja viisumita igasuguse hädaohuta. Viinis, omas kodulinna, ei armasta kerjuste meister elada ja töötada, inimesed olla liig vaesed ja kitsid; väljamaal olla seepärast elu hoopis kergem; igatahes ei olla temal Viinis võimalik oma elu eesmärgile jõuda: suuremat kapitaal kokkukorjata, et kord mureta kapitaal protsentidest elada. Viini tuleb mees harilikult ainult kord aastas — oma invaliidi pensioni järele, sest tema on maailmasõjas ühe silma kaotanud ja saab võrdlemisi kõrget paiukit. Kohtuistangul tu-

lid kõne alla ka varem Hruby karistused; nii, näituseks, karistati teda Shveitsis selle eest, et tema — täitsa pimedat mängides — armu palus ja Saksamaal, Nürnbergis, selle eest, et tema omale valeküüru oli selga pannud selleks, et inimeste halastust oma vastu tõsta.

Röövimine lennumasina abil.

Ameerika Ühisriikides pandi hiljuti suurem röövimine kõige moodsama sõiduriista — lennumasina — abil toime. Nimelt lendasid röövlid Lincolnshire linnas ühe suurema panga ette, röövisid panga tühjaks, kusjuures üks osa meestest revolvratega sõiduriista kaitses kuni ettevõtte lõpuni. Kui töö tehtud oli, istusid mehed tagasi lennukile ja sõitsid ära. Neid hakati politsei lennumasinatega tagaajama.

Valimisõigus naistele Argentiinas.

Üks kõige silmapaistvamatest Argentiina parlamendi liigetest Dr. Leopold Bard, kelle vanemad muu seas Ungarist pärit, on Argentiina naiste valimisõiguse küsimuse üles tõstnud. Dr. Bard töötas seaduseelnõu välja ja esitas selle parlamendile. Selle elnõu iärele antakse kõigile Argentiina naistele, kes 22 aastat vanaks saanud, niihästi õigus parlamenti valida, kui ka ennast liikmeks valida lasta. Tähelepanemistväärne on aga sellejuures see asiaolu, et maksva Argentiina seaduse järele meestel niihästi aktiivne kui ka passiivne valimisõigus 18 aastaga hakkab, kuna naistele vanaduse piiriks on, nagu juba tähendatud, Dr. Bardi projekti iärele 22 aastat, s. o. eraõigusline täiealiseks saamise norm. Mis puutub seaduse maksmanemise motiividesse, siis ei ütle seletuskiri õieti midagi uut. Inhitakse tähelepanu selle peale, et väga mitmed seadusandlused on juba omaks võtnud üheõiguslise nõhimõtte naiste ja meeste suhtes ja et ülekohus on haritud, intelligent seltskonnategelastele — naistele mitte sama õigust anda, mis on tuhandetel kirjaoskamatul meesterahval.

Mees, kes oli enese timukaks.

Prantsuse asumaas Cavenne, mis oli kohaks, kuhu saadeti sunnitööle mõistetuid ja mida nüüd kui karistus-asumaad hakatakse likvideerima, mõisteti vang Hespel ühe kaasvangi tapmise pärast sur-

ma. Hespel oli ise vangina asumaa timukaks pikemat aega ja sai selle tõttu karistuse kergendust, samuti elas tema paremates tingimistes kui teised vangid. Surmaotsuse täideviimiseks Hespeli kohta määrati keegi teine vang, kes esimest korda timukaks hakkas. Kuid Hespelil oli väga vähe usku oma järeltulija osavusse, kes tema kallal pidi näitama, et uuele ametile kõlbulik on. Selle tõttu avaldas surmamõistetü viimase soovi, mille täitmist temale ka lubati, s. o. ise omale guillotini ülesseada. Kui luba käes oli, seadis Hespel tapmisriista ülesse, proovis seda, kas tema ka korralikult töötab ja surmas siis ise ennast määratud ajal.

Kõige kardetavam naiskaupleja arreteeritud.

Juugoslaavias. Ujvidiki linnas arreteeriti kohalise politsei poolt mõne nädala eest kaupmees Rasin Djavidbegovics, kelle kohta selgus, et tema tervet naistega kauplemist Jugoslaavias ja Balkani riikides juhib ja finanseerib. Politsei käes on andmed, et selle mehe agendid kõikides Balkani riikides suure osavusega töötasid, suuri summe selle musta äri peale kulutades. Saadi teada kõikide tähtsamate agentide ja kaasabiliste nimed, mis senini veel avaldamata arusaadavatel põhjustel. Jugoslaavia politsei loodab tervet organisatsiooni kahjutuks teha ja sellega kauemaks ajaks sarnaste aumeeste tegevust paraliseerida. On juba hulk isikuid, kes lähemas ühenduses terve looga, arreteeritud, kusjuures suur osa vahi alla võetutest parematesse ja jõukamatesse kihtidesse kuulusid, keda keegi ei teadnud sarnases kuritöös kahtlustada.

Uus leidus autode sõidukiiruse kontrollimiseks.

Karlsruhe rahvusvahelisel politsei tehnilisel näitusel esines muu seas ka Berliini politseiteadusline ühing väljapanekutega ja propagandakõnedega. Kõige tähtsam ja huvitavam neist väljapanekutest on kahtlemata politsei ülemkomissari Fauré leidus, mille kohta ülesleidja ise pikema referaadiga esines — see on automaatne kontroll autode ja mootorrataste sõidukiiruse üle. — Tegemist on aparaadiga, mis automaatselt näitab, kas mootorsõiduriist lubatud kiirusega liigub või mitte. Nimelt kinnitatakse sõidurista külgedele tahvel, mille peal punase risti kõrval valge rist. Nii pea, kui sõiduriist suu-

rema kiirusega, kui 30 km. tunnis (Saksamaa linnades lubatud maksimaalne sõidukiirus) liigub, kaob punane rist ning tahvli peal on näha ainult valge rist. Kui pime on, paistab tahvli peal punane tuli lubatud sõidukiiruse juures; nii pea kui kiirust suurendatakse, kaob punane tuli. Sellega seatakse mootorsõiduriistade liikumise kiirus parema politsei kontrolli alla, sellega võimaldatakse aga ka üldse publikule kiiruse järele valvata ja sellega politseile abiks olla. Kirjeldatud uuendus leidis Karlsruhe näitusel üldist tähelepanu mitte ainult Saksamaa politseiasutuste, vaid ka võõraste riikide — kõige pealt Ameerika Ühisriikide ja Inglismaa esitajate poolt. Kui praktilised katsed õnnestuvad, siis kavatakse esimeses järjekorras Berliini ja teiste suurlinnade autode omanikkudele sunduslikuks teha uue leiduse muretsemist ja tarvitamist sõitudel.

Elukutseline pööninguvaras.

5. juulil arreteeriti Berliinis keegi Paul Rieck, keda kriminaalpolitsei juba mitu aastat tagajärgedeta tagaotsis ja kelle eriala on vargused pööningutel (n. nim. Flatterfahrer). Peitepaigas, kust kuritegija kätte saadi, seisib mees pea peal; kriminaalkoera abil läks korda Riecki tabada, keda kõige julgemaks ja kardetavamaks pööningute vargaks üldse loetakse. — Kusagil Hohenzollerndamm tänaval panid ühe maja elanikud, kes pööningule läksid, kolinat tähele, näis nagu jookseks keegi ära. Selgus, et mõned kastid olid lahti murtud, kuid murdvarast ennast ei läinud korda leida. Toodi kriminaalpolitsei. Ametnikud võtsid koera kaasa ja viimane jooksis ühe väikese maja peal oleva tornikesse juure. Sellesse tornikesse oligi kuritegija ennast äraveitnud. Et temal teisiti võimalik polnud ust kinnianna ja kinnihoida, lükas tema ennast jalgupidi ülesse, nii et pea all oli. Sarnases seisukorras püsis mees kaks tundi kuni kriminaalpolitsei ametnikkude tulekuni.

Tehti kindlaks, et arreteeritu on 28-aastane lukusepp Paul Rieck, kes ka otsekohe ülestunnistas, et tema tõesti see kaua tagaotsitud pööningute varas on, kes üle 100 varguse paari aasta jooksul toimepannud. Mehel on hea mälu. Kui kriminaalametnikud ühes temaga linna mööda sõitsid, näitas Rieck politseinikkudele kõiki neid maju, kus tema kunagi töötanud. Iga sarnase maja juures tähendas tema: siin

õnnestas asi, siin mitte. Ühel pööningul oli varas neli korda käinud. Ise arvas arreteeritu, et varastamine pööningutel ime kerge asi on. Sellejuures hoolitsevad majaelanikud ise selle eest, et sarnane töö ennast ka korralikult ära tasuks. Pööningutele viiakse küll tarvitatud asjad, mis aga siiski veel väärtuslised. Nii sattus mehe kätte kord autojuhi ülikond, mis temale suureks abiks oli varguste toimepanemisel. Selles ülikonnas ei kahtlustanud teda kunagi keegi. Kui teda treppil kinni peeti, siis seletas tema, et tal vaja selle ja selle juure minna; sest esimene töö, mida tuli igakord ära teha, oli majatahvlil lugemine ja mõnede nimede meelejätmine. Kord varastas tema õmblusmasina ja tuli sellega trepist alla. Maja uksehoidja pidas teda kinni. Mees seletas, et see Dr. Wolfi (kes tõesti majas elas) masin olla, mida tema peab viima parandusele.

Uksehoidja uskus teda ja aitas ise veel kaunis rasket masinat alla viia ja vankri peale tõsta. Teisel korral sattus varas „õige lihtasja“ juures tõsisesse hädaohtu. Majaelanikud kuulsid pööningul kolinat ja kutsusid politsei appi. Rieck hüppas ühte kasti, lõi kaane kinni ja hoidis seda kõvasti kinni. Kui ametnikud kasti juure tulid ja seda lahti teha ei saanud, arvasid nemad, et kast lukkus on ja läksid minema. — Muidugi olid vargal oma ärisõbrad, kes varastatud kraami ostsid ja oma juures hoidsid. Ühte neist läks politseil korda kinnivõtta ja ühtlasi suure osa varastatud kraamist omanikkudele tagasi anda.

Vihavaenu kurbmäng.

Ühe vana vihavaenu kurbmängu lõpp, mis mitme aasta eest Londoni Westendis algas, oli hiljuti Hollandis, Scheveningeni kohtu ees arutamisel, kus süüaluseks figureeris hollandlane Gerrit Hendrick Varenhorst, kes süüpinka sattus kahe endise sõbra — ühe mehe ja ühe naise — tapmise pärast. Varenhorsti süüdistatakse

se kellegi Meyer de Leeuwi ja tema naise tapmises, kellega kaebealune varemalt koos Londonis elas ja töötas. Varenhorst ise on sündinud Hollandis, on pärit vanaast, heast ja jõukast perekonnast, sai hea kasvatuse ja hariduse ning sõitis noores eas Londoni, et omi teadmisi Inglismaal täiendada. Londonis õppis tema de Leeuwi tundma, kellega koos tema hakkas äri ajama. Avati võõrastemaja, mis aga oodatud kasu asemele sõpradele kahju tõi ja mis lõppude lõpuks naistega kauplemise keskkohaks Londonis kujunes. Politsei sai äri jälgile, võõrastemaja suluti ja Varenhorst saadeti Inglismaalt välja. 1916. aastal tuli ta aga tagasi ja süüdistas juba siis oma sõpra ja viimase naist, et nemad teda petnud ja politsei kätte toimetanud olla. Siiski lepitati ära ja hakati koos uut äri ajama. Kuid ka see ebaõnnestus. Varenhorst võeti vahi alla, mõisteti üheks kuuks türmi lubata Inglismaale tagasituleku eest ja saadeti uuesti Inglismaalt välja. Selle peale vaatamata ilmus tema ühe aasta pärast uuesti Inglismaale, otstis abielupaari üles ja ähvardas neid ära tappa. Et oma plaani teostada, iirris Varenhorst omale toa, mis tema endise sõbra korteri kõrval asus, otstis kautshukist toru ja juhtis seda ühel ööl de Leeuwi korteri ning lasi toru läbi valgustuse gaasi sõbra tuppa. Naine ärkas siiski üles, kuritegija võeti kinni ja mõisteti 10 aastaks sunnitööle tapmiskatse eest. Seitse aastat oli mees kinni, siis vabastati teda hea ülespidamise tõttu. Kuritegija ainsaks mõtteks jäi aga kättemaksmine. Tema sõitis Ameerika, kuhu de Leeuw vahepeal asunud oli, ei leidnud aga teda seal ning sõitis tagasi Hollandi, kus tema juhuslikult teada sai, et tema endine sõber lühikeseks ajaks on Hollandi tulnud. Lühikeseks aja pärast läks temal korda de Leeuwi asukoha teada saada ning siis tappis tema kord öösel ühe pealt endise sõbra ja tema naise ära. Peale mõrtsukatöö kordasaatmist läks Varenhorst politseisse ja tunnistas kuritöö üles.

Küsimused ja kostmised.

Lugeja nr. 309. Küsimus: Kas on teedeministeriumi määruse jõuvankrite kohta („R. Teat.“ nr. 79/80 s. a.) prg. 4 põhjal keelatud linnades registreeritud kergetel jõuvankritel igasugune, ka juhusline, tasu eest sõitmine väljaspool linna

administratiivpiirisid, või on see keeld maksev ainult kindla ühenduse pidamise kohta teatud punktide vahel.

2) Kui juhusline sõitmine on lubatud, kas on see lubatud ilma erandita ka neil teedel, mis teedeministeriumi poolt kind-

laks määratud liinina ettevõtjale ühenduse pidamiseks välja antud.

3) Kui teatud liinil ühenduspidajal jõuvankril kõik kohad ära on võetud ja enam ruumi ei jätaku ehk sama jõuvanker mõnel muul põhjusel sõita soovijale ei meeldi, kas keelab ülalnimetatud prg. teist jõuvankrit samasse punkti sõitmiseks palkamast.

Vastus: 1. 2. 3. Juhuslised sõidud üldse tähendatud määruse alla ei käi.

J. W. Küsimus: Välispolitsei ametnikkudele pandi 1923. a. lõpul ette, muretsema mõõgad, hinnaga 3640 marka — ühes mõõga tutiga, millest suurem osa ametnikke ära ütlesid.

Mõnes maakonnas telliti siiski mõõgad kohale ja jagati ametnikkudele välja, kuna

mõõga hind 3640 marka, palgamaksmise juures kinni peeti.

Kas oli sarnane teguviis politseiülema te poolt seaduslikul alusel ja kas ning kel- lele võib koosseisude vähendamise puhul ehk ametist vabastamisel ametnik mõõga tagasi anda ja raha tagasi nõuda.

Vastus: Et mõõkade muretsemine ja kandmine politseiametnikkudele sundus- lik polnud ja et Teie mõõga vastuvõtmi- sega oma nõusolekut mõõga muretsemi- seks avaldasite, siis ei ole Teil ka õigust kellegilt raha tagasi nõuda ja mõõka tagasi anda.

Kirjavastused.

J. T. Rakveres. Vastused „E. Polit- seilehes“ antakse ainult „E. Politseilehe“ tellijatele.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**
Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s e d.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Vilhelms on, Jakobine Jakobi t., v. a. Tall. linna pol. 2 jsk. nr. 11281. (32604)

Mesila, August Hansu p., v. a. Tall. linna pol. 1 jsk. 1. 3. 20 a. nr. 10357. (32669)

Birkendorf, Jaan Karli p., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. (32670)

Rudisaar, Lovijse Rosalie Jüri t., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. 14. 1. 20 a. nr. 7288. (32671)

Mesipuu, Elviine Elisabeth Mardi t., v. a. Tall. linna pol. 2 jsk. 8. 1. 20 a. nr. 4272. (32672)

Krüger, Elfriede Alberti t., v. a. Tall. linna pol. 1 jsk. 21. 1. 20 a. nr. 7991. (32674)

Kerde, Cicilia Mardi t., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. nr. 1409. (32675)

Humal, Gustav Jaani p., v. a. Tall. linna pol. 3 jsk. 1921 a. (32676)

Subka, Miina Juhani t., v. a. Rapla val- laval. 1919 a. (32678)

Osberg, Aleksander Johannes Hansu p., v. a. Tall. linna pol. 6 jsk. 11. 6. 21 a. nr. 9292. (32679)

Strecker, Marie Adolphi t., v. a. Tall. linna pol. 2 jsk. 1920 a. (32680)

Pisa, Adele Johannese t., v. a. Tall. linna pol. 1 jsk. nr. 6512. (32681)

Baltmischkis, Erich Adolphi p. (32682)

Varik, Marie Madise t., v. a. Tall. linna pol. 3 jsk. (32683)

Laur, Vilhelmine Peetri t., v. a. Tall. linna pol. 2 jsk. 10. 8. 21 a. nr. 2299. (32684)

Viilas, Villem Jüri p., v. a. Tallinna raudtee pol. jsk. nr. 5861. (32685)

Baart, Leontine Hansu t., v. a. Vaivara vallaval. (32686)

Kangro, Mihkel Jaani p., v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. 1919 a. (32688)

Lind, Jakob Jüri p., v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. 16. 1. 24 a. nr. 271/22799. (32689)

Hansberg, Jaan Reinu p., v. a. Pärnu maak. pol. jsk. 1919 a. nr. 315. (32691)

Sisask, Olga Hansu t., v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. nr. 5281. (32692)

Moosa, Irina. (32693)

Kurimo, Mai Jaani t., v. a. Vohnja val- laval. 20. 4. 20 a. nr. 658. (32694)

Stein, August Jaani p., v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. 21. 9. 23 a. nr. 1562. (32695)

Põld, Voldemar Mardi p., v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. 21. 9. 23 a. (32696)

- Jürkson, August Mihkli p., v. a. Tall. linna pol. 3 jsk. 1919 a. nr. 4064. (32697)
- Tedrema, Mari Juhani t., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. 17. 6. 20 a. nr. 13385. (32698)
- Ansmann, Helene Jaani t., v. a. Tall. linna pol. 1 jsk. (32699)
- Pertsel, Aleksandra Vilhelmine Aleksandri t., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. (32700)
- Sepp, Oskar Jaani p., v. a. Kogula vallaval. 1. 4. 21 a. nr. 24. (32754)
- Tilling, Eliise Peetri t., v. a. Maasi vallaval. 4. 7. 22 a. nr. 421. (32755)
- Schmuul, Madis Jaani p., v. a. Muhu-Suure vallaval. 14. 1. 20 a. nr. 323. (32756)
- Saaremäel, Juulia Andrese t., v. a. Hellama vallaval. 29. 3. 22 a. nr. 821. (32757)
- Kangur, Mihail Feodori p., v. a. Leisi vallaval. 16. 9. 20 a. nr. 488. (32758)
- Kann, Raissa Mihaili t., v. a. Muhu-Suure vallaval. 7. 4. 20 a. nr. 509. (32761)
- Siig, Raissa Mihaili t., v. a. Hellama vallaval. 28. 4. 23 a. nr. 675. (32760)
- Leitorf, Jüri Jüri p., v. a. Varbola vallaval. 17. 12. 19 a. nr. 524. (32801)
- Schuster, Tiina Jüri t., v. a. Varbola vallaval. 19. 12. 19 a. nr. 664. (32802)
- Pillerpan, Johannes Jüri p., v. a. 15. 12. 19 a. nr. 435. (32803)
- Hiis, Johan, v. a. Kloostri vallaval. 14. 4. 20 a. nr. 1164. (32804)
- Sundt, August Joosepi p., v. a. Rae vallaval. 29. 12. 19 a. nr. 249. (32805)
- Petofer, Pauline Jaani t., v. a. Laitse vallaval. 12. 1. 20 a. nr. 476. (32806)
- Simson, Anette Jaani t., v. a. Riisepere vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 774. (32809)
- Mõtte, Timofei Matvei p., v. a. Muhu-Suure vallaval. 14. 2. 23 a. nr. 11. (32810)
- Aamisepp, Siim Hansu p., v. a. Kloostri vallaval. 19. 6. 20 a. nr. 1354. (32811)
- Tonna, Aleksander Jaani p., v. a. Hageri vallaval. 28. 1. 22 a. nr. 58. (32812)
- Nahkoi, Jaan Mardi p., v. a. Saue vallaval. 20. 2. 20 a. nr. 791. (32813)
- Rosenberg, Johannes Anna p., v. a. Saue vallaval. 7. 3. 22 a. nr. 1618. (32814)
- Jürmann, Jüri Juhani p., v. a. Vihterpalu vallaval. 21. 1. 25 a. nr. 6. (32815)
- Järlet, Jüri Ado p., v. a. Keila vallaval. 28. 11. 19 a. nr. 2183. (32816)
- Rosin, August Triinu p., v. a. Torgu vallaval. 19. 11. 20 a. nr. 972. (32817)
- Purtsak, Hugo Peetri p., v. a. Abja vallaval. 3. 12. 19 a. nr. 434. (32903)
- Luberg, Johan Hansu p., v. a. Uue-Vändra vallaval. 19. 7. 23 a. nr. 63/64513. (32904)
- Niemann, Hans Hansu p. (32905)
- Veinmann, Ida Jüri t., v. a. Küti vallaval. 28. 3. 24 a. nr. 360. (32906)
- Laja, Mihkel Hansu p., v. a. Valgjärve vallaval. 29. 4. 20 a. nr. 169. (32908)
- Viidermann, Sinaida Mardi t., v. a. Lelle vallaval. 10. 8. 20 a. nr. 540. (32911)
- Kits, Ann Tõnise t., v. a. Lelle vallaval. 8. 10. 20 a. nr. 745. (32912)
- Kelder, Aleksander Karli p. (32913)
- Poili, Bechate Augusti t. (32913)
- Suits, Johannes Johani p., v. a. Sootaga vallaval. 23. 10. 20 a. nr. 309. (32914)
- Laater, Karl Karli p., v. a. Kuikatsi vallaval. 19. 4. 21 a. nr. 1212. (32915)
- Tooming, Marie Juhani t., v. a. Tudolinna vallaval. (32916)
- Rand, Reinhold Juhani p., v. a. Audru vallaval. 28. 4. 21 a. nr. 455. (32917)
- Aasav, Jüri Jaani p., v. a. Voltveti vallaval. 1922 a. nr. 1105. (32918)
- Nummert, Mihkel Reinholdi p., v. a. Uue Antsla vallaval. 26. 2. 20 a. nr. 521. (32919)
- Rinderberg, Gustav Jaani p. (32920)
- Remme, Jakob Abrami p. (32920)
- Jürgens, Mart Mardi p., v. a. Tori vallaval. 9. 12. 19 a. nr. 69. (32921)
- Püll, Heinrich Hansu p., v. a. Kodasu vallaval. 9. 3. 20 a. nr. 523. (32922)
- Erikova, Pelageja Filipi t., v. a. Vasknarva vallaval. 5. 12. 19 a. nr. 81. (32923)
- Soots, Marie Gustavi t., v. a. Häädemeeste vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 156. (32924)
- Luh t, Melanie Jakobi t., v. a. Narva linna pol. 3 jsk. 11. 12. 19 a. nr. 15406. (32925)
- Leht, Rudolf Liina p., v. a. Jõhvi vallaval. 1919 a. (32926)
- Neidorf, Amanda Villemi t. (32927)
- Proosa, Iaan Hansu p., v. a. Pajusi vallaval. 28. 12. 19 a. nr. 415. (32928)
- Sempleson, Aleksander Johani p., v. a. Vana Vändra vallaval. 1. 6. 20 a. nr. 1043. (32930)

- Jürgens, Jakob Juhani p., v. a. Seli vallaval. 29. 2. 19 a. nr. 1066. (32931)
- Naudi, Juhani Tani p., v. a. Seli vallaval. 16. 12. 19 a. nr. 390. (32932)
- Juhanson, Jüri Juhani p., v. a. Seli vallaval. 17. 1. 21 a. nr. 1179. (32933)
- Hampff, Margarethe Evaldi t., v. a. Vana Antsla vallaval. 17. 2. 20 a. nr. 945. (32934)
- Markin, Mihkel Tõnise p., v. a. Audru vallaval. 4. 11. 20 a. nr. 348. (32935)
- Schmidt, Mihkel Kristofi p., v. a. Taali vallaval. 10. 12. 19 a. nr. 156. (32936)
- Pertmann, Anna Peetri t., v. a. Võisiku vallaval. 25. 11. 20 a. nr. 976. (32937)
- Lellep, Johannes Hansu p., v. a. Kõo vallaval. 9. 1. 24 a. nr. 182. (32938)
- Hõim, Anna Karli t., v. a. Vana-Laitsnä vallaval. 31. 12. 19 a. nr. 833. (32939)
- Hõrak, Ludvig Johani p., v. a. Kärjala vallaval. 14. 12. 19 a. nr. 125. (32941)
- Kalk, Petronella Adelheid Jaani t., v. a. Võru linna pol. ülemalt. 24. 12. 19 a. nr. 2992. (32943)
- Laur, Eduard Jüri p., v. a. Uue-Põltsamaa vallaval. 27. 12. 19 a. nr. 410. (32944)
- Viira, Mats Jaagu p., v. a. Karksi vallaval. 7. 12. 24 a. nr. 323. (32946)
- Loorets, Daavet Kusta p., v. a. Tahkuranna vallaval. 12. 1. 21 a. nr. 313. (32947)
- Tohv, Gustav Jaani p., v. a. Vana-Vändra vallaval. 19. 4. 20 a. nr. 964. (32949)
- Pavloff, Voldemar Jaani p., v. a. Nõmme pol. jsk. (32951)
- Vollmann, Maria Mihaili t., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. (32952)
- Eismann, Vilhelmine Mardi t., v. a. Tall. linna pol. 2 jsk. (32953)
- Madik, Leontiine Jüri t., v. a. Tall. sadama pol. jsk. 1921. a. (32954)
- Smirnov, Olga Karli t., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. (32955)
- Ruudstück, Artur Hansu p., v. a. Tall. linna pol. 2 jsk. (32956)
- Uder, Aliine Kristjani t. (32957)
- Arro, Aleksander Samueli p., v. a. Juuru vallaval. 6. 7. 20 a. nr. 1397. (32958)
- Aleksejeva, Marie Aleksei t. (32959)
- Luukas, Elviira Augusti t., v. a. Tall. linna pol. 6 jsk. 1922 a. nr. 45. (32960)
- Leikop, Jaan Hansu p., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. (32962)
- Ojamaan, Magda Juliuse t., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. 1919 a. nr. 2820. (32963)
- Pikk, Elviine Andrese t., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. 1923 a. nr. 256. (32966)
- Värbo, Helene Mihkli t., v. a. Tall. linna pol. 3 jsk. (32967)
- Seidelberg, Rudolf Gustavi p., v. a. Tall. linna pol. 3 jsk. 25. 11. 19 a. (32968)
- Toffer, Leopold Juhani p., v. a. Vormsi vallaval. (32969)
- Puss, Johannes Madise p., v. a. Tall. linna pol. 3 jsk. (32970)
- Köss, Liisa Hindreku t., v. a. Tall. linna pol. 1 jsk. (32971)
- Hintsov, Elviine Jakobi t., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. 30. 1. 25 a. (32972)
- Viiho, Bernhard Georgi p., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. 7. 1. 25 a. nr. 50. (32973)
- Rosenberg, Anna Jakobi t., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. (32975)
- Ojasoo, Marie Jüri t., v. a. Tall. linna pol. 1 jsk. 1919 a. (32976)
- Valfisch, Olga Heinrichi t., v. a. Tall. linna pol. 2 jsk. nr. 1481. (32977)
- Kornet, Luise Rosalie Mardi t., v. a. Tall. linna pol. 3 jsk. (32978)
- Hammermann, Vilhelmine Leopoldi t., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. (32981)
- Gerde, Anna Jaani t., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. 1925 a. (32982)
- Erm, Karl Juhani p., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. (32983)
- Lipaosky, Feiga Hatse t., v. a. Tall. linna pol. 3 jsk. 26. 7. 22 a. nr. 134. (32984)
- Pallo, Ande Ado t., v. a. Viljandi linna pol. jsk. (32985)
- Uusi, August Jüri p., v. a. Pärnu maak. pol. linna jsk. 1921 a. nr. 407. (32988)
- Hint, Marie Jüri t., v. a. Tall. linna pol. 1 jsk. (32989)
- Mendt, Herta Oskari t., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. (32990)
- Sachris, Marie Jüri t., v. a. Tall. linna pol. 1 jsk. 12. 1. 20 a. nr. 6743. (32991)
- Ots, Hugo Jaani p., v. a. Nõmme pol. jsk. 29. 4. 21 a. nr. 2014. (32992)
- Kipper, Priidik Mari p., v. a. Tall. sadama pol. jsk. 1923 a. nr. 250. (32993)
- Lõoke, Julie Hendriku t., v. a. Narva linna pol. 1 jsk. 1923 a. nr. 722. (32994)
- Roodus, Natalie Mihaili t., v. a. Võlla vallaval. (32995)
- Kaugi, Konstantin Pauli p., v. a. Vao vallaval. 1924 a. (32996)

- Promiisen, Karl Kleisu p., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. 9. 7. 24 a. nr. 1027. (32997)
- Esna, Rosalie Villemi t., v. a. Nõmme pol. jsk. 1924 a. (32998)
- Rump, Georg Karli p., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. 1920 a. nr. 12943. (32999)
- Ehrenpreis, Sinaida Viktori t., v. a. Tall. linna pol. 2 jsk. nr. 1352. (33000)
- Virk, Robert Augusti p., nr. 37. (33018)
- Raudsepp, Mihkel Peedu p., nr. 9878. (33015)
- Varma, Alfred Moosese p., nr. 626. (33014)
- Lustoja, Otto Juhani p., nr. 933. (33013)
- Jakobson, Rudolf Gustavi p., nr. 652. (33012)
- Kõis, Anna Adami t., nr. 469. (33011)
- Kask, Gustav Villemi p., nr. 75. (33010)
- Paulson, Mai Hansu t., nr. 1306. (3307)
- Asveid, Karl Pärna p., nr. 627. (33006)
- Poomann, Helene Johani t., nr. 88. (33005)
- Keller, Hans Jüri p., nr. 1103. (33004)
- Miller, Alma Johannese t., nr. 2530. (33003)
- Pikkov, Johannes Jüri p., nr. 467. (33002)
- Sandbank, Toomas Tõnise p., nr. 1002. (33001)
- Allikas, Johannes Tõnu p., nr. 11353. (33026)
- Mandel, Mart Jaani p., nr. 8288. (33025)
- Leindrop, Jakob Jakobi p., nr. 751. (33024)
- Leemann, Anton Jaani p., nr. 187. (33023)
- Leimann, Elisabeth Jüri t., nr. 1247. (33022)
- Hinnobert, Jüri Mihkli p., nr. 750. (33021)
- Kokk, Herbert Mardi p., nr. 1280. (33020)
- Vasiljeva, Julie Isaki t., nr. 1181. (33019)
- Kullerkann, Arnold Hindreku p., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. 14. 7. 21 a. nr. 16205. (33053)
- Ehrlich, Juhan Juhani p., v. a. Rae vallal. (33054)
- Grünvald, Gustav Kristjani p., v. a. Tartu linna pol. 2 jsk. 26. 4. 20 a. nr. 13381. (33055)
- Rantus, Mihkel Otto p., v. a. Tall. linna pol. ülemalt. (33056)
- Tahlheim, Johannes Hansu p., isikutunnistus, v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. ja raudtee isikutunnistus, v. a. Raudtee valits. 1924 a. (33057)
- Teimann, Helene Elviine Tooma t., v. a. Alavere vallaval. 23. 2. 20 a. nr. 650. (33058)
- Tedder, Olga Jüri t., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. (33059)
- Sütt, Lidia Mihkli t., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. nr. 11469. (33061)
- Laks, Hans Leena p., sõjaväe isikutunnistus, v. a. Auto-tankide divisjonist 31. 5. 24 a. nr. 36016/196. (33062)
- Saarem, Juuli Hindreku t., v. a. Raudteede pol. ülemalt 1919 a. (33064)
- Aksim, Peeter Jaani p., v. a. Tall. linna pol. 1 jsk. nr. 7286. (33066)
- Sipsakas, Aleksander Jüri p., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. 31. 8. 23 a. (33067)
- Lige, Leo Peetri p., v. a. Tall. sadama pol. jsk. 1923 a. nr. 154/84864. (33068)
- Rassmann, Kristjan Kristjani p., v. a. Rae vallaval. nr. 7203. (33071)
- Reinbaum, Karl Karli p., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. (33072)
- Vinter, Erich Peetri p., v. a. Tall. linna pol. 3 jsk. nr. 11800. (33073)
- Dengo, Johannes Oskar Juhani p., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. 5. 12. 19 a. nr. 2064. (33074)
- Nummert, Anna Toomase t., v. a. Tall. linna pol. 6 jsk. nr. 3383. (33075)
- Jürisson, Natalie Andrei t. (33076)
- Unt, Friedrich Jakobi p., v. a. Tall. linna pol. 6 jsk. 1919 a. (33077)
- Tobisen, Alice Johani t., v. a. Tall. linna pol. 4 jsk. 4. 3. 20 a. nr. 9963. (33078)
- Hamburg, Rosalie Hendriku t., v. a. Kohila vallaval. 1924 a. (33079)
- Must, Salme Juhani t., v. a. Holstre vallaval. 1920 a. (33082)
- Valdmann, Mart Mardi p., v. a. Lehtse vallaval. nr. 472. (33083)
- Vei, Hans Toomase p., v. a. Särevere vallaval. (33084)
- Maasik, Eduard Jaani p., v. a. Tudu linna vallaval. (33085)
- Vogt, Helene Matsi t. (33086)
- Lavrentjev, Katariina Andrese t. (33087)
- Riisen, Gustav Ado p., v. a. Tall. linna pol. 5 jsk. 1920 a. (33088)